

RECYKLOVANÉ BÁSNĚ

Vyzkoušejte jednoduchý a kreativní způsob, jak žákům pomoci reflektovat klimatickou změnu originální a hloubavou uměleckou formou. Tato aktivita podporuje kritické myšlení, diskuzi, respekt k odlišným názorům a umožňuje propojit osobní zkušenosti s širším pohledem na danou problematiku.

Základní údaje:

Délka: 45 minut

Úroveň: 6. - 7. třída, 8. - 9. třída, SŠ

Typ: lekce

Téma: Emoce a zdraví, Etika a hodnoty

Vytvořeno: 15. 12. 2024

Předmět: Čeština, cizí jazyky, umění a kultura

Autoři: Kateřina Borovinová ([SEVER Horní Maršov, o. p. s.](#))

Vzdělávací cíle:

- Žák vyjádří svůj názor, pocit nebo pohled na téma klimatické změny prostřednictvím hravé a kreativní formy.

Pomůcky:

- Počítač, projektor, ukázky básní ([Příloha 1](#)), nůžky, lepidla, čtvrtky A4 nebo A3, stoly, několik kusů starých novin a časopisů s různými tématy nebo vytištěné online články.

Postup:

Recyklované básně představují jednoduchou, avšak velmi kreativní metodu, kterou lze využít napříč různými předměty, aktivitami a tématy. V této aktivitě se zaměříme na problematiku klimatických změn. Tvorba recyklovaných básní žákům umožní hloubavě se zamyslet nad tématem, originálně vyjádřit své názory a pocity prostřednictvím umělecké formy a následně své pohledy diskutovat s ostatními. Tato aktivita propojuje osobní reflexi s širšími společenskými otázkami a rozvíjí empatii, respekt k odlišným názorům a schopnost kritického myšlení.

TIP: Tuto aktivitu je možné využít i ve výuce cizích jazyků, kdy pedagog připraví k vystřihování materiály (články) v daném cizím jazyce.

K čemu slouží recyklované básně?

Recyklované básně dokážou otevřít nebo zdůraznit konkrétní téma klimatické změny. Poskytují příležitost inspirovat a vyvolat diskuzi, ať už mezi lidmi, kteří se tématem zabývají, mají na něj názor, nebo o něm naopak dosud nepřemýšleli. Svým obsahem i formou mohou vzbudit zájem a podnítit hlubší zamyšlení nad danou problematikou.

1. Představení (10 min)

Žáky uvedeme do tématu klimatické změny. Téma můžeme otevřít zajímavým citátem, o jehož významu žáci debatují, nebo domyslí jeho konec, doplňují slovo. V tuto chvíli již začínáme trénovat kreativitu.

„Budoucnost závisí na tom co uděláme v současnosti.“ Mahátma Gándhí

„Akce je základním klíčem k úspěchu.“ Pablo Picasso

Poté můžeme pokračovat debatou o tom, co už žáci o klimatické změně znají, jaké z toho mají pocity a v případě potřeby jim stručně představit [základní fakta](#). Je ale také možné se s žáky zaměřit jen na určité dílčí téma ([příčiny](#), [dopady](#), [řešení](#), nebo [emoce](#)). Recyklované básně slouží především k zachycení pocitů žáků, než faktů o tématu.

2. Výběr slov (5 min)

Dále instruujeme žáky, aby si připravili základní materiál – aby si každý vystříhl přibližně 20 slov, která je oslovují nebo v nich evokují téma klimatické změny. V zadání by měl také zaznít požadavek pestrosti slov - aby žáci vybírali nejen podstatná jména, ale i slovesa, přídavná jména apod. Vystřihovat stačí z obyčejných starých novin a časopisů. To zajistí pestrost slov. Je ale možné materiály doplnit i vytištěnými online články, které již o tématu klimatické změny pojednávají. Můžeme čerpat např. z těchto zdrojů:

- [Aktuálně.cz – Zahraničí – Klima](#)
- [Klima – Člověk v tísní](#)
- [Ekolist – kategorie klima](#)
- [Česká televize – téma změny klimatu](#)

3. Výměna slov (2 min)

Požádáme žáky, aby si se svým sousedem po pravici vyměnili libovolných 5 slov, která mají u sebe.

4. Tvorba slovní banky (3 min)

Vyzveme žáky, aby 3 ze svých slov dali doprostřed stolu/třídy do skupinové „slovní banky“. Z této banky může čerpat slova kdokoliv další.

5. Tvorba recyklované básně (15 min)

Vedoucí aktivity rozhodne, zda báseň tvoří každý individuálně, či ji tvoří společně ve dvojici, čtveřici apod. **Zadáme žákům úkol, aby vytvořili lepením slov báseň, hesla, text, citát o daném tématu, který se nemusí rýmovat.** Doporučujeme ukázat, jak recyklované básně mohou vypadat (viz [Příloha 1](#)).

- A. Ať do každé básně využijí minimálně 1-2 slova ze „slovní banky“.
- B. Pokud potřebují, mohou občas i něco dopsat.
- C. Může se jednat i o volné až abstraktní uskupení slov. Kreativitě se meze nekladou.

6. Představení recyklovaných básní (10 min)

Společně si vzniklé básně přečtete nebo prohlédněte, případně nad nimi debatujte:

- *Co znamená báseň pro jeho autora?*
- *Proč využil vybraná slova?*
- *Jaké poselství z textu vychází?*
- *Co na tom oceňují ostatní? Inspirovali se něčím?*
- *Kdo by to měl ještě slyšet/vidět?*

Přemýšlejte, kde můžete básně uveřejnit, v případě souhlasu autorů.

Přílohy:

Příloha 1 - Ukázky básní